

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 5. 2. 2019
COM(2019) 71 final

Odporúčanie

ROZHODNUTIE RADY,

**ktorým sa povoľuje účasť na rokovaní o druhom dodatkovom protokole k Dohovoru
Rady Európy o počítačovej kriminalite (CETS č. 185)**

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT

Vývoj informačných a komunikačných technológií – hoci prináša pre ľudstvo nevídané príležitosti – prináša aj výzvy, a to aj pokiaľ ide o trestné súdnictvo, a teda aj pre právny štát v kybernetickom priestore. Hoci počítačová kriminalita a iné trestné činy, ktoré zanechávajú elektronické dôkazy v počítačových systémoch, prekvitajú a hoci sa takéto dôkazy súvisiace s týmito trestnými činmi čoraz viac uchovávajú na serveroch v zahraničných, vo viacerých, v meniacich sa alebo neznámych jurisdikciách, t. j. na cloude, právomoci v oblasti presadzovania práva sú stále obmedzené územnými hranicami.

Európska komisia sa v Európskom programe v oblasti bezpečnosti z apríla 2015¹ zaviazala, že odstráni prekážky vyšetrovaní trestných činov v oblasti počítačovej kriminality, najmä pokiaľ ide o cezhraničný prístup k elektronickým dôkazom. Dňa 17. apríla 2018 Komisia predložila Rade a Európskemu parlamentu návrh nariadenia o európskom príkaze na predloženie a uchovanie elektronických dôkazov v trestných veciach² a návrh smernice, ktorou sa stanovujú harmonizované pravidlá určovania právnych zástupcov na účely zhromažďovania dôkazov v trestnom konaní („návrhy týkajúce sa elektronických dôkazov“)³. Účelom týchto návrhov je urýchliť postup, akým sa v Európskej únii zabezpečujú a získavajú elektronické dôkazy, ktoré majú uložené a/alebo ktorými disponujú poskytovatelia služieb so sídlom v inej jurisdikcii.

Dohovor Rady Európy o počítačovej kriminalite

Cieľom Dohovoru Rady Európy o počítačovej kriminalite (CETS č. 185) je uľahčiť boj proti trestným činom využívajúcim počítačové siete. Obsahuje ustanovenia 1. harmonizujúce prvky vnútroštátneho trestného hmotného práva týkajúce sa trestných činov a súvisiace ustanovenia v oblasti počítačovej kriminality; 2. stanovuje vnútroštátne právomoci v rámci procesného trestného práva potrebné na vyšetrovanie a stíhanie takýchto trestných činov, ako aj iných trestných činov spáchaných prostredníctvom počítačového systému alebo dôkazov, ktoré sú v elektronickej forme; a 3. má za cieľ vytvoriť rýchly a účinný režim medzinárodnej spolupráce. Do tohto dohovoru sa môžu zapojiť členské aj nečlenské štáty Rady Európy. Zmluvnými stranami dohovoru je v súčasnosti 62 krajín vrátane 26 členských štátov Európskej únie⁴. V tomto dohovore sa nepredpokladá, že Európska únia pristúpi k dohovoru. Európska únia sa napriek tomu považuje za pozorovateľskú organizáciu Výboru pre Dohovor o počítačovej kriminalite (T-CY). Na tomto základe sa Európska únia zúčastňuje na zasadnutiach Výboru pre Dohovor o počítačovej kriminalite.

V článku 46 ods. 1 písm. c) dohovoru sa stanovuje, že zmluvné strany sa podľa potreby pravidelne radia s cieľom uľahčiť posúdenie možnosti doplnenia alebo zmeny dohovoru. Zmluvné strany Dohovoru o počítačovej kriminalite sa už nejaký čas venujú existujúcim výzvam a prekážkam, ktoré bránia prístupu vnútroštátnych súdnych a policajných orgánov k elektronickým dôkazom o vyšetrovaných trestných činoch vo forme počítačových údajov –

¹ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade: Európsky program v oblasti bezpečnosti, 28. apríla 2015, COM(2015) 185 final.

² Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o európskom príkaze na predloženie a uchovanie elektronických dôkazov v trestných veciach, 17. apríla 2018, COM(2018) 225 final.

³ Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa stanovujú harmonizované pravidlá určovania právnych zástupcov na účely zhromažďovania dôkazov v trestnom konaní, 17. apríla 2018, COM(2018) 226 final.

⁴ Všetky štáty okrem Írska a Švédska, ktoré dohovor podpísali, ale neratifikovali. Napriek tomu sa zaviazali pokračovať v prístupovom procese.

od roku 2012 do roku 2014 prostredníctvom pracovnej skupiny pre cezhraničný prístup k údajom a od roku 2015 do roku 2017 prostredníctvom skupiny pre cloudové dôkazy.

Rokovania o druhom dodatkovom protokole k dohovoru

Výbor pre Dohovor o počítačovej kriminalite (T-CY) prijal po návrhoch skupiny pre cloudové dôkazy⁵ niekoľko odporúčaní vrátane odporúčania o rokovaní o druhom dodatkovom protokole k Dohovoru o počítačovej kriminalite⁶ o posilnenej medzinárodnej spolupráci („druhý dodatkový protokol“). Výbor pre Dohovor o počítačovej kriminalite schválil v júni 2017 mandát na prípravu druhého dodatkového protokolu na obdobie od septembra 2017 do decembra 2019.

Druhý dodatkový protokol môže v súlade s mandátom obsahovať tieto prvky:

- ustanovenia o účinnejšej vzájomnej právnej pomoci, najmä:
 - zjednodušený režim pre žiadosti o vzájomnú právnu pomoc týkajúce sa informácií o účastníkoch,
 - medzinárodné príkazy na predloženie dôkazov,
 - priama spolupráca medzi súdnymi orgánmi pri žiadostiach o vzájomnú právnu pomoc,
 - spoločné vyšetrovania a spoločné vyšetrovacie tímy,
 - žiadosti v anglickom jazyku,
 - audio alebo video výsluch svedkov, obetí a znalcov,
 - postupy núdzovej vzájomnej právnej pomoci;
- ustanovenia umožňujúce priamu spoluprácu s poskytovateľmi služieb v iných jurisdikciách, pokiaľ ide o žiadosti o informácie o účastníkoch, žiadosti o uchovanie dôkazov a núdzové žiadosti;
- jasnejší rámec a silnejšie záruky pre existujúce praktiky cezhraničného prístupu k údajom;
- záruky vrátane požiadaviek na ochranu údajov.

Rokovania o rôznych ustanoveniach druhého dodatkového protokolu napredujú rôznym tempom. Súčasná situácia v pracovných skupinách v štyroch hlavných pracovných oblastiach uvedených v mandáte je takáto:

- Protokolárne prípravné plénum v júli 2018 predbežne prijalo ustanovenia o „jazykoch žiadostí“ a „núdzovej vzájomnej pomoci“.
- Protokolárne prípravné plénum v novembri 2018 predbežne prijalo ustanovenia o „videokonferenciách“.
- Protokolárne prípravné plénum v novembri 2018 umožnilo aj podrobné diskusie (ustanovenia o „jurisdikcii“ a „modeli záznamu“) a aktualizácie („priama spolupráca s poskytovateľmi“, „medzinárodné príkazy na predloženie dôkazov“, „rozšírené

⁵ Záverečná správa skupiny pre cloudové dôkazy Výboru pre Dohovor o počítačovej kriminalite (T-CY Cloud Evidence Group) „Prístup trestného súdnictva k elektronickým dôkazom na cloude: Odporúčania T-CY na zváženie“ (*Criminal justice access to electronic evidence in the cloud: Recommendations for consideration by the T-CY*) zo 16. septembra 2016.

⁶ Prvý dodatkový protokol (CETS č. 189) k Dohovoru o počítačovej kriminalite, ktorý sa týka kriminalizácie skutkov rasistického a xenofóbneho pôvodu páchaných prostredníctvom počítačových systémov, otvorili štáty, ktoré podpísali dohovor v roku 2003, na podpis. Zmluvnými stranami prvého dodatkového protokolu je 31 krajín vrátane 17 členských štátov EÚ.

vyhľadávanie/prístup na základe osvedčení“, „spoločné vyšetrovania a spoločné vyšetrovacie tímy“ a „vyšetrovacie techniky“).

- V ostatných otázkach sa zatiaľ nedosiahol dostatočný pokrok (záruky vrátane požiadaviek na ochranu údajov).

2. CIELE NÁVRHU

Toto odporúčanie sa predkladá Rade na účely získania povolenia na účasť na rokovaníach v mene Európskej únie a jej členských štátov o druhom dodatkovom protokole, prijatia smerníc na rokovania a vymenovania Komisie za vyjednávača v súlade s návrhom pripojených smerníc na rokovania, v súlade s článkom 218 ZFEÚ.

V článku 3 ods. 2 ZFEÚ sa stanovuje, že Únia má výlučnú právomoc „uzavrieť medzinárodnú dohodu... ak môžu byť uzavretím zmlúv dotknuté spoločné pravidlá alebo pozmenený rozsah ich pôsobnosti.“ Medzinárodnou dohodou môžu byť dotknuté spoločné pravidlá alebo pozmenený rozsah ich pôsobnosti, ak sa oblasť upravená dohodou prekrýva s právnymi predpismi Únie alebo ak je do veľkej miery upravená právnymi predpismi Únie.

Európska únia prijala spoločné pravidlá založené na článku 82 ods. 1 a článku 16 ZFEÚ o prvkoch, o ktorých sa uvažuje v súvislosti s druhým dodatkovým protokolom. Súčasný právny rámec Európskej únie pozostáva najmä z nástrojov Únie na presadzovanie práva a spoluprácu v trestných veciach, ako sú smernica 2014/41/EÚ o európskom vyšetrovacom príkaze v trestných veciach⁷, Dohovor o vzájomnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi Európskej únie⁸, nariadenie 2018/1727 o Eurojuste⁹, nariadenie (EÚ) 2016/794 o Europol¹⁰, rámcové rozhodnutie Rady 2002/465/SVV o spoločných vyšetrovacích tímoch¹¹ a rámcové rozhodnutie Rady 2009/948/SVV o predchádzaní kolíziám pri výkone právomoci v trestných veciach a ich urovnávaní¹². Únia okrem toho prijala niekoľko smerníc, ktoré posilňujú procesné práva podozrivých a obvinených osôb¹³.

⁷ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/41/EÚ z 3. apríla 2014 o európskom vyšetrovacom príkaze v trestných veciach (Ú. v. EÚ L 130, s. 1).

⁸ Akt Rady z 29. mája 2000, ktorým sa v súlade s článkom 34 Zmluvy o Európskej únii ustanovuje Dohovor o vzájomnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi Európskej únie (Ú. v. ES C 197, 12.7.2000, s. 1).

⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1727 zo 14. novembra 2018 o Agentúre Európskej únie pre justičnú spoluprácu v trestných veciach (Eurojust) a o nahradení a zrušení rozhodnutia Rady 2002/187/SVV.

¹⁰ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/794 z 11. mája 2016 o Agentúre Európskej únie pre spoluprácu v oblasti presadzovania práva (Europol), ktorým sa nahrádzajú a zrušujú rozhodnutia Rady 2009/371/SVV, 2009/934/SVV, 2009/935/SVV, 2009/936/SVV a 2009/968/SVV (Ú. v. EÚ L 135, 24.5.2016, s. 53).

¹¹ Rámcové rozhodnutie Rady 2002/465/SVV z 13. júna 2002 o spoločných vyšetrovacích tímoch (Ú. v. ES L 162, 20.6.2002, s. 1).

¹² Rámcové rozhodnutie Rady 2009/948/SVV o predchádzaní kolíziám pri výkone právomoci v trestných veciach a ich urovnávaní (Ú. v. EÚ L 328, 15.12.2009, s. 42).

¹³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/64/EÚ z 20. októbra 2010 o práve na tlmočenie a preklad v trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 280, 26.10.2010, s. 1); smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/13/EÚ z 22. mája 2012 o práve na informácie v trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 142, 1.6.2012, s. 1); smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/48/EÚ z 22. októbra 2013 o práve na prístup k obhajcovi v trestnom konaní a v konaní o európskom zatykači a o práve na informovanie tretej osoby po pozbavení osobnej slobody a na komunikáciu s tretími osobami a s konzulárnymi úradmi po pozbavení osobnej slobody (Ú. v. EÚ L 294, 6.11.2013, s. 1); smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1919 z 26. októbra 2016 o právnej pomoci pre podozrivé a obvinené osoby v trestnom konaní a pre vyžiadané osoby v konaní o európskom zatykači (Ú. v. EÚ L 297, 4.11.2016, s. 1); smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/800 z 11. mája 2016 o procesných zárukách pre deti, ktoré sú podozrivými alebo

Pokiaľ ide o vonkajšie vzťahy, Európska únia uzavrela viacero dvojstranných dohôd medzi Úniou a tretími krajinami, ako sú dohody o vzájomnej právnej pomoci medzi Európskou úniou a Spojenými štátmi americkými¹⁴ a medzi Európskou úniou a Japonskom¹⁵.

Ochrana osobných údajov je základným právom zakotveným v zmluvách EÚ a v Charte základných práv Európskej únie a osobné údaje sa môžu spracúvať iba v súlade s nariadením (EÚ) 2016/679 (všeobecné nariadenie o ochrane údajov)¹⁶ a smernicou (EÚ) 2016/680 (smernica o ochrane policajných údajov)¹⁷. Základné právo každého jednotlivca na rešpektovanie súkromného a rodinného života, obdobia a komunikácie je zakotvené aj v Charte základných práv a zahŕňa rešpektovanie súkromia komunikácie ako základného prvku. Údaje z elektronickej komunikácie sa môžu spracúvať len v súlade so smernicou 2002/58/ES (smernica o súkromí a elektronických komunikáciách)¹⁸.

Pri posudzovaní toho, či je nejaká oblasť prevažne upravená spoločnými pravidlami, je navyše nutné zohľadniť nielen právne predpisy Únie týkajúce sa danej oblasti v ich súčasnej podobe, ale aj ich budúci vývoj do tej miery, do akej sa dá predvídať v čase uskutočnenia danej analýzy. Oblasť, na ktorú sa vzťahuje druhý dodatkový protokol, priamo súvisí s predpokladaným budúcim vývojom príslušných spoločných pravidiel. V tejto súvislosti sú dôležité aj návrhy Komisie z apríla 2018 týkajúce sa cezhraničného prístupu k elektronickým dôkazom¹⁹.

Rozsah pôsobnosti návrhov zahŕňa osobitné druhy poskytovateľov služieb, ktorí poskytujú služby v Európskej únii. Poskytovateľ ponúka služby v Európskej únii, keď umožňuje používateľom v jednom alebo vo viacerých členských štátoch využívať svoje služby a ak má podstatnú väzbu s Úniou, napríklad keď má prevádzkareň v členskom štáte alebo keď v danom členskom štáte poskytuje služby veľkému počtu používateľov. Tí, ktorí nie sú prítomní v Európskej únii, sú povinní vymenovať právneho zástupcu, proti ktorému je možné presadzovať príkazy na predloženie dôkazov.

obvinenými osobami v trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 132, 21.5.2016, s. 1); smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/343 z 9. marca 2016 o posilnení určitých aspektov prezumpcie nevinoty a práva byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 65, 11.3.2016, s. 1); smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/13/EÚ z 22. mája 2012 o práve na informácie v trestnom konaní.

¹⁴ Rozhodnutie Rady 2009/820/SZBP z 23. októbra 2009 o uzavretí v mene Európskej únie Dohody o extradícii medzi Európskou úniou a Spojenými štátmi americkými a Dohody o vzájomnej právnej pomoci medzi Európskou úniou a Spojenými štátmi americkými (Ú. v. EÚ L 291, 7.11.2009, s. 40 – 41).

¹⁵ Dohoda medzi Európskou úniou a Japonskom o vzájomnej právnej pomoci v trestných veciach (Ú. v. EÚ L 39, 12.2.2010, s. 20).

¹⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES.

¹⁷ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/680 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov príslušnými orgánmi na účely predchádzania trestným činom, ich vyšetrovania, odhaľovania alebo stíhania alebo na účely výkonu trestných sankcií a o voľnom pohybe takýchto údajov a o zrušení rámcového rozhodnutia Rady 2008/977/SVV.

¹⁸ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/58/ES z 12. júla 2002, týkajúca sa spracovávania osobných údajov a ochrany súkromia v sektore elektronických komunikácií (smernica o súkromí a elektronických komunikáciách) (Ú. v. ES L 201, 31.7.2002, s. 37), zmenená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/136/ES z 25. novembra 2009, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2002/22/ES o univerzálnej službe a právach užívateľov týkajúcich sa elektronických komunikačných sietí a služieb, smernica 2002/58/ES týkajúca sa spracovávania osobných údajov a ochrany súkromia v sektore elektronických komunikácií a nariadenie (ES) č. 2006/2004 o spolupráci medzi národnými orgánmi zodpovednými za vynucovanie právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa.

¹⁹ Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o európskom príkaze na predloženie a uchovanie elektronických dôkazov v trestných veciach, 17. apríl 2018, COM(2018) 225 final; návrh smernice, ktorou sa stanovujú harmonizované pravidlá určovania právnych zástupcov na účely zhromažďovania dôkazov v trestnom konaní, 17. apríl 2018, COM(2018) 226 final.

V záveroch Európskej rady z 18. októbra sa uvádza, že „Mali by sa nájsť riešenia, ako zabezpečiť rýchly a účinný cezhraničný prístup k elektronickým dôkazom s cieľom účinne bojovať proti terorizmu a inej závažnej a organizovanej trestnej činnosti, a to v rámci EÚ, ako aj na medzinárodnej úrovni; do konca volebného obdobia by sa mala dosiahnuť dohoda o návrhoch Komisie týkajúcich sa elektronických dôkazov a prístupu k finančným informáciám, ako aj zefektívnenia boja proti praniu špinavých peňazí. Komisia by tiež mala urýchlene predložiť mandáty na medzinárodné rokovania o elektronických dôkazoch.“

Návrhy Komisie týkajúce sa elektronických dôkazov sú východiskom pre koordinovaný a koherentný prístup tak v rámci Európskej únie, ako aj prístup Európskej únie na medzinárodnej úrovni, pri ktorom sa náležite zohľadnia pravidlá Európskej únie vrátane pravidiel týkajúcich sa zákazu diskriminácie medzi členskými štátmi Európskej únie a ich štátnymi príslušníkmi. Hoci Komisia už vo svojom posúdení vplyvu k návrhom týkajúcim sa elektronických dôkazov uviedla, že dané návrhy by bolo užitočné doplniť dvojstrannými alebo viacstrannými dohodami o cezhraničnom prístupe k elektronickým dôkazom so sprievodnými zárukami, rozhodla sa navrhnúť vnútorné pravidlá EÚ upravujúce vhodné spôsoby cezhraničného prístupu k elektronickým dôkazom a súvisiace záruky a až potom pristúpiť k medzinárodným rokovaniam s tretími stranami²⁰.

Na medzinárodnej úrovni sa Komisia aj naďalej zúčastňovala ako pozorovateľ na súvisiacich diskusiách v rámci Dohovoru Rady Európy o počítačovej kriminalite²¹. Cezhraničnému prístupu k elektronickým dôkazom sa počas svojich nedávnych stretnutí pravidelne venovali ministri spravodlivosti a vnútra EÚ a USA.

Komisia práve súbežne prijíma dve odporúčania týkajúce sa účasti na rokovaniach o druhom dodatkovom protokole k Dohovoru o počítačovej kriminalite a začatia rokovaní so Spojenými štátmi americkými. Hoci tieto dva procesy budú napredovať rôznym tempom, týkajú sa vzájomne súvisiacich otázok a záväzky prijaté v rámci jedného rokovania môžu mať priamy vplyv na druhú oblasť rokovaní.

Aj keď sa návrhmi týkajúcimi sa elektronických dôkazov rieši situácia vo vzťahu ku konkrétnym druhom poskytovateľov služieb, ktorí poskytujú služby na trhu EÚ, hrozí, že uložené povinnosti budú v rozpore s právnymi predpismi tretích krajín. V záujme riešenia týchto kolízií právnych poriadkov a v súlade so zásadou ústretovosti v medzinárodných vzťahoch obsahujú návrhy týkajúce sa elektronických dôkazov ustanovenia, v ktorých sa stanovujú osobitné mechanizmy pre prípad, že by poskytovateľ služieb mal v súvislosti so žiadosťou o poskytnutie dôkazov splniť protichodné povinnosti vyplývajúce z práva tretej krajiny. Jedným z týchto mechanizmov je postup preskúmania umožňujúci takúto situáciu objasniť. Druhým dodatkovým protokolom k Dohovoru Rady Európy o počítačovej kriminalite by sa malo predísť tomu, aby sa medzi zmluvnými stranami Dohovoru o počítačovej kriminalite uplatňovali protichodné povinnosti.

Možno preto usúdiť, že uzavretie druhého dodatkového protokolu môže ovplyvniť spoločné pravidlá alebo pozmeniť ich rozsah pôsobnosti.

Vzhľadom na to má Únia má výlučnú právomoc rokovať o druhom dodatkovom protokole, ktorý dopĺňa Dohovor o počítačovej kriminalite (na základe článku 3 ods. 2 ZFEÚ).

²⁰ Popri prebiehajúcich rokovaniach s Európskym parlamentom a Radou Rada na zasadnutí Rady pre spravodlivosť a vnútorné veci 7. decembra 2018 schválila všeobecné smerovanie v súvislosti s návrhom nariadenia predloženým Komisiou.

²¹ Budapešťiansky dohovor Rady Európy o počítačovej kriminalite (CETS č. 185), 23. november 2001, <http://conventions.coe.int>.

Predmet druhého dodatkového protokolu by spadal do rámca politik a právomocí EÚ, najmä v oblasti nástrojov justičnej spolupráce v trestných veciach (článok 82 ods. 1 ZFEÚ) a ochrany údajov (článok 16 ZFEÚ), a keďže sa na ne vzťahuje právo EÚ, rokovania by sa nemohli uskutočniť bez účasti EÚ. Komisia má okrem toho všeobecnú úlohu zastupovať Európsku úniu stanovenú v článku 17 ods. 1 ZEÚ. So zreteľom na uvedené skutočnosti by mala Rada vymenovať Komisiu za vyjednávača druhého dodatkového protokolu, ktorý dopĺňa Dohovor o počítačovej kriminalite (CETS č. 185).

3. RELEVANTNÉ USTANOVENIA V TEJTO OBLASTI POLITIKY

Týmto rokovaniami by sa malo zabezpečiť, aby dohodnuté ustanovenia boli v súlade s právom EÚ a s povinnosťami členských štátov, ktoré z nich vyplývajú, pričom by sa mal zohľadniť aj jeho budúci vývoj. Bude navyše potrebné zabezpečiť, aby druhý dodatkový protokol obsahoval oddeľovaciu doložku umožňujúcu členským štátom Európskej únie, ktoré sa stanú zmluvnými stranami druhého dodatkového protokolu, regulovať vzájomné vzťahy medzi sebou na základe práva EÚ. Medzi členskými štátmi Európskej únie by sa malo zachovať najmä fungovanie návrhov Európskej komisie týkajúcich sa elektronických dôkazov, a to aj v podobe, do akej sa vyvinú počas rokovaní medzi spoluzákondarcami v rámci legislatívneho postupu, a prípadne v ich konečnej (prijatej) podobe.

Druhý dodatkový protokol by mal zahŕňať nevyhnutné záruky, pokiaľ ide o základné práva a slobody uznané v Charte základných práv Európskej únie, najmä právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života, obdobia a komunikácie uznané v článku 7 charty, právo na ochranu osobných údajov uznané v článku 8 charty, právo na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces uznané v článku 47 charty, prezumpciu neviny a právo na obhajobu uznané v článku 48 charty a zásady zákonnosti a primeranosti trestných činov a trestov uznané v článku 49 charty. Druhý dodatkový protokol by sa mal uplatňovať v súlade s uvedenými právami a zásadami.

Súčasťou protokolu musia byť primerané záruky ochrany údajov a súkromia, pokiaľ ide o zber, prenos a následné použitie osobných údajov a údajov z elektronickej komunikácie, aby sa zabezpečilo, že poskytovatelia služieb z EÚ budú v plnej miere dodržiavať svoje povinnosti podľa právnych predpisov EÚ o ochrane údajov a súkromia, keďže by takáto medzinárodná dohoda mohla poskytnúť právny základ pre prenosy údajov v reakcii na príkazy na predloženie dôkazov alebo na žiadosti vydané orgánom z krajiny, ktorá nie je členom EÚ a ktorá je zmluvnou stranou dodatkového protokolu, ktorým sa od prevádzkovateľa alebo sprostredkovateľa vyžaduje, aby poskytol osobné údaje a údaje z elektronickej komunikácie. Mali by teda zabezpečiť ochranu základných práv a slobôd občanov EÚ vrátane ochrany súkromia a osobných údajov pri poskytovaní osobných údajov alebo údajov z elektronickej komunikácie orgánom presadzovania práva v krajinách mimo Európskej únie.

Keďže v návrhoch Európskej komisie týkajúcich sa elektronických dôkazov chýbajú ustanovenia o prístupe orgánov k údajom bez pomoci sprostredkovateľa („priamy prístup“), akékoľvek použitie týchto opatrení môže byť založené len na vnútroštátnych právnych predpisoch. Aj keď druhý dodatkový protokol môže zahŕňať ustanovenia týkajúce sa „rozšírenia vyhľadávania a prístupu na základe osvedčení“ a „vyšetrovacích techník“, hlavným cieľom by malo byť zavedenie pevnejších záruk pre takýto cezhraničný priamy prístup k údajom s cieľom zabezpečiť ochranu základných práv a slobôd občanov EÚ vrátane ochrany súkromia a osobných údajov.

Uzatvorením druhého dodatkového protokolu by sa malo umožniť uzatváranie dvojstranných dohôd alebo zmlúv medzi zmluvnými stranami protokolu a medzi zmluvnými stranami protokolu a Európskou úniou, ktorými sa riadia ich vzťahy. Na tento účel by sa malo vložiť

vhodné ustanovenie predpokladajúce, že ak dve alebo viaceré zmluvné strany dohovoru už uzatvorili dohodu alebo zmluvu o otázkach, ktoré sú predmetom dohovoru, alebo by tak v budúcnosti mali urobiť, sú oprávnené uplatňovať takúto dohodu alebo zmluvu alebo riadiť takéto vzťahy za predpokladu, že sa tak deje spôsobom, ktorý je v súlade s cieľmi a zásadami dohovoru. Dohoda medzi Európskou úniou a Spojenými štátmi o cezhraničnom prístupe k elektronickým dôkazom v oblasti justičnej spolupráce v trestných veciach by mala mať v bilaterálnych vzťahoch medzi Spojenými štátmi americkými a Európskou úniou prednosť pred akoukoľvek dohodou alebo dojednaním dosiahnutými v rámci rokovaní o druhom dodatkovom protokole, pokiaľ sa vzťahuje na rovnaké otázky.

ROZHODNUTIE RADY,

ktorým sa povoľuje účasť na rokovaníach o druhom dodatkovom protokole k Dohovoru Rady Európy o počítačovej kriminalite (CETS č. 185)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 218 ods. 3 a 4,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

keďže:

- (1) Výbor pre Dohovor Rady Európy o počítačovej kriminalite (CETS č. 185) (T-CY) prijal 9. júna 2017 rozhodnutie, ktorým sa prijíma mandát pre vypracovanie druhého dodatkového protokolu k dohovoru.
- (2) Mandát pre druhý dodatkový protokol obsahuje tieto prvky na zváženie: ustanovenia o účinnejšej vzájomnej právnej pomoci (zjednodušený režim pre žiadosti o vzájomnú právnu pomoc týkajúce sa informácií o predplatiteľoch; medzinárodné príkazy na predloženie dôkazov; priama spolupráca medzi súdnymi orgánmi pri žiadostiach o vzájomnú právnu pomoc; spoločné vyšetrovania a spoločné vyšetrovacie tímy; žiadosti v anglickom jazyku; audio alebo video výsluch svedkov, obetí a znalcov; postupy núdzovej vzájomnej právnej pomoci); ustanovenia umožňujúce priamu spoluprácu s poskytovateľmi služieb v iných jurisdikciách, pokiaľ ide o žiadosti o informácie o predplatiteľoch, žiadosti o uchovanie dôkazov a núdzové žiadosti; jasnejší rámec a silnejšie záruky pre existujúce praktiky cezhraničného prístupu k údajom; záruky vrátane požiadaviek na ochranu údajov.
- (3) Európska únia prijala spoločné pravidlá, ktoré sa v značnej miere prekrývajú s prvkami, o ktorých sa uvažuje v súvislosti s druhým dodatkovým protokolom. Tie zahŕňajú najmä komplexný súbor nástrojov na uľahčenie justičnej spolupráce v trestných veciach²², na zabezpečenie minimálnych noriem procesných práv²³, ako aj záruky na ochranu údajov a súkromia²⁴.

²² Akt Rady z 29. mája 2000 potvrdzujúci Dohovor o vzájomnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi Európskej únie (Ú. v. ES C 197, 12.7.2000, s. 1); nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1727 o Agentúre Európskej únie pre justičnú spoluprácu v trestných veciach (Eurojust) a o nahradení a zrušení rozhodnutia Rady 2002/187/SVV (Ú. v. EÚ L 295, 21.11.2018); nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/794 z 11. mája 2016 o Agentúre Európskej únie pre spoluprácu v oblasti presadzovania práva (Europol), ktorým sa nahrádzajú a zrušujú rozhodnutia Rady 2009/371/SVV, 2009/934/SVV, 2009/935/SVV, 2009/936/SVV a 2009/968/SVV (Ú. v. EÚ L 135, 24.5.2016, s. 53); rámcové rozhodnutie Rady 2002/465/SVV z 13. júna 2002 o spoločných vyšetrovacích tímoch (Ú. v. ES L 162, 20.6.2002, s. 1); rámcové rozhodnutie Rady 2009/948/SVV o predchádzaní kolíziám pri výkone právomoci v trestných veciach a ich urovnávaní (Ú. v. EÚ L 328, 15.12.2009, s. 42); smernica 2014/41/EÚ o európskom vyšetrovacom príkaze v trestných veciach (Ú. v. EÚ L 130, 1.5.2014, s. 1).

²³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/64/EÚ z 20. októbra 2010 o práve na tlmočenie a preklad v trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 280, 26.10.2010, s. 1); smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/13/EÚ z 22. mája 2012 o práve na informácie v trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 142, 1.6.2012, s. 1); smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/48/EÚ z 22. októbra 2013 o práve na prístup k obhajcovi v trestnom konaní a v konaní o európskom zatykači a o práve na informovanie tretej osoby po pozbavení osobnej slobody a na komunikáciu s tretími osobami a s konzulárnymi úradmi po pozbavení osobnej

- (4) Komisia takisto predložila legislatívny návrh nariadenia o európskom príkaze na predloženie a uchovanie elektronických dôkazov v trestných veciach a návrh smernice, ktorou sa stanovujú harmonizované pravidlá určovania právnych zástupcov na účely zhromažďovania dôkazov v trestnom konaní, ktorými sa zavádzajú záväzné cezhraničné európske príkazy na predloženie a uchovanie dôkazov adresované priamo zástupcovi poskytovateľa služieb v inom členskom štáte²⁵.
- (5) Druhý dodatkový protokol môže preto ovplyvniť spoločné pravidlá Únie alebo pozmeniť ich rozsah pôsobnosti.
- (6) Právomoci Únie v oblasti justičnej spolupráce v trestných veciach, ako aj v oblasti ochrany údajov a súkromia sa stanovujú v článku 82 ods. 1 a článku 16 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. V snahe zachovať integritu právnych predpisov Únie a zabezpečiť trvalú konzistentnosť pravidiel medzinárodného práva a práva EÚ je nevyhnutné, aby sa Únia zúčastnila na rokovaní o druhom dodatkovom protokole.
- (7) Druhý dodatkový protokol by mal obsahovať záruky nevyhnutné pre základné práva a slobody vrátane práva na ochranu súkromia a osobných údajov, práva na súkromný a rodinný život, obydlie a komunikáciu uznaného v článku 7 charty, práva na ochranu osobných údajov uznaného v článku 8 charty, práva na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces uznaného v článku 47 charty, prezumpcie neviny a práva na obhajobu uznaného v článku 48 charty a zásad zákonnosti a primeranosti trestných činov a trestov uznaných v článku 49 charty. Druhý dodatkový protokol by sa mal uplatňovať v súlade s uvedenými právami a zásadami.
- (8) S európskym dozorným úradníkom pre ochranu údajov sa konzultovalo v súlade s článkom 42 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1725²⁶. Vydal stanovisko k ...²⁷,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Komisia sa týmto poveruje rokovať v mene Únie o druhom dodatkovom protokole k Dohovoru Rady Európy o počítačovej kriminalite (CETS č. 185).

Článok 2

Smernice na rokovania sa stanovujú v prílohe.

slobody (Ú. v. EÚ L 294, 6.11.2013, s. 1); smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1919 z 26. októbra 2016 o právnej pomoci pre podozrivé a obvinené osoby v trestnom konaní a pre vyžiadané osoby v konaní o európskom zatykači (Ú. v. EÚ L 297, 4.11.2016, s. 1); smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/800 z 11. mája 2016 o procesných zárukách pre deti, ktoré sú podozrivými alebo obvinenými osobami v trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 132, 21.5.2016, s. 1).

²⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES; smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/680 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov príslušnými orgánmi na účely predchádzania trestným činom, ich vyšetrovania, odhaľovania alebo stíhania alebo na účely výkonu trestných sankcií a o voľnom pohybe takýchto údajov a o zrušení rámcového rozhodnutia Rady 2008/977/SVV.

²⁵ COM(2018) 225 final a COM(2018) 226 final.

²⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1725 z 23. októbra 2018 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov inštitúciami, orgánmi, úradmi a agentúrami Únie a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 45/2001 a rozhodnutie č. 1247/2002/ES (Ú. v. EÚ L 295, 21.11.2018, s. 39).

²⁷ Ú. v. EÚ C ...

Článok 3

Tieto rokovania sa uskutočnia po porade s osobitným výborom, ktorý ustanoví Rada.

Článok 4

Toto rozhodnutie je určené Komisii.

V Bruseli

*Za Radu
predseda*